

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de raad van de
gemeente Terschelling
Postbus 14
8880 AA WEST TERSCHELLING

Haarlem, 14 mei 2019

Reg.nr.: 1003521/215/411/1393

Betreft : accountantsrapport 2018 gemeente Terschelling

Geachte leden van de raad,

In het kader van de algemene controleopdracht hebben wij de financiële administratie en de programmarekening 2018 van de gemeente Terschelling gecontroleerd. Wij hebben bij de jaarrekening 2018 van de gemeente Terschelling een verklaring met beperking verstrekt.

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van onze controle van de jaarrekening presenteren wij hierbij de resultaten van onze controle. De hierin opgenomen bevindingen en aanbevelingen hebben wij in concept afgestemd met de loco-secretaris.

Wij hebben tijdens de controle op een prettige wijze met uw organisatie samengewerkt. Dank daarvoor.

Wij zijn gaarne bereid tot het vertrekken van nadere toelichting.

Hoogachtend,
IPA-ACON Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: accountantsrapport 2018

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2018

GEMEENTE TERSCHELLING

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1	ALGEMEEN.....	1
2	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES.....	2
2.1	Controleplan en -protocol	2
2.2	Risicoanalyse	2
2.3	Controletoleranties	2
3	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES.....	3
3.1	Stand van zaken interne controle en rechtmatigheidsbeheer	3
3.2	Ontwikkelingen en verbeteringen (administratieve) organisatie	3
4	SOCIAAL DOMEIN	3
4.1	Inleiding	3
4.2	Uitvoering en verantwoording door de sociale dienst	3
4.3	Betrokkenheid ministerie van Binnenlandse Zaken	4
4.4	Gevolgen voor onze oordeelsvorming	4
4.5	Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse	5
5	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE	6
5.1	Algemeen	6
5.2	Begrotingsrechtmatigheid.....	6
5.3	Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden.....	7
5.4	Opmerkingen jaarverslaggeving.....	8
5.4.1	Algemeen	8
5.4.2	Programmarekening en informatiewaarde	8
5.4.3	Rekening van baten en lasten.....	9
5.4.4	Balans en financiële positie	9
5.4.5	Reserves en voorzieningen.....	10
5.4.6	Grondexploitaties	10
6	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	11
6.1	Algemeen	11
6.2	Te verantwoorden regelingen.....	12
6.3	Rapport van bevindingen	12
7	OVERIGE BEVINDINGEN EN ACTUALITEITEN	12
7.1	Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken.....	12
7.2	Wet Normering Topinkomens (WNT)	12
7.3	Fraude	13
7.4	Automatisering	13
7.5	Rechtmatigheidsverklaring	13

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

8	CONCLUSIE.....	15
8.1	Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen op grond van de controle.....	15
8.2	Aanbevelingen.....	15
8.3	Controleverklaring	16

BIJLAGE

Sisa-tabel van fouten en onzekerheden 2018

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de raad van de gemeente Terschelling
Postbus 14
8880 AA WEST-TERSCHELLING

Haarlem, 14 mei 2019

Reg.nr.: 1003521/215/411/1393

Betreft : accountantsrapport 2018 gemeente Terschelling

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Terschelling gecontroleerd. Bij deze jaarrekening hebben wij een controleverklaring met beperking verstrekt; wij hebben de originele controleverklaring reeds separaat toegezonden.

In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer, op basis van onze controle van de financiële administratie en de jaarrekening over 2018. Wij hebben onze concept-bevindingen afgestemd met de loco-secretaris en de afdeling Financiën.

1 ALGEMEEN

Met uw besluit tot inhuur van accountantsdiensten van 7 januari 2011 hebben wij een opdracht voor de controle van de jaarrekening. Eind 2017 heeft u besloten tot een continuering van de controleopdracht voor de periode 2018 – 2023. Wij zijn u erkentelijk voor het vertrouwen dat daaruit blijkt.

Onze controleaanpak is ten opzichte van het voorgaande boekjaar niet gewijzigd en bestaat uit hoofdlijnen uit drie 'fasen', namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 gaan wij kort in op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) en presenteren wij de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle. In hoofdstuk 4 gaan wij specifiek in op het sociaal domein, vanwege de impact ervan op uw (financiële) huishouding en de invloed op verschillende aspecten bij onze oordeelsvorming. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Daarnaast gaan wij in hoofdstuk 6 afzonderlijk in op de SiSa-bijlage en in hoofdstuk 7 op enkele algemene onderwerpen. Wij sluiten af met een samenvatting van onze bevindingen en onze conclusie.

2 CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en -programma's, dit zowel ten aanzien van de getrouwheid- als de rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2018 is vastgelegd in de Controleverordening artikel 213 gemeente Terschelling, van 13 januari 2004. Het bijbehorend normenkader is laatstelijk door uw raad in november 2009 gewijzigd vastgesteld. Deze documenten zijn uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2018. Verordening en normenkader hoeven niet elk jaar te worden bijgesteld, wel is een periodieke beoordeling of ze nog voldoende actueel zijn relevant. Het is raadzaam binnenkort het normenkader te actualiseren, om dan daarin in elk geval de aangepaste en nieuwe regelgeving rondom het sociaal domein en de in het voorjaar van 2017 door uw raad vastgestelde financiële verordening 2017 op te nemen.

2.2 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening.

2.3 Controletoleranties

Zoals verwoord in uw controleverordening zijn de bij de jaarrekeningcontrole te hanteren goedkeuringstoleranties opgenomen in het programma van eisen bij de aanbesteding van de accountantscontrole. Uit de Offerteaanvraag accountantsdiensten VAST van 16 juli 2010 blijkt dat de gemeente ons opdraagt om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) opgenomen minimumeisen. Schematisch zijn deze toleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

Op basis van de programmarekening 2018 (inclusief mutaties reserves) van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 230.000,- en een totaal van onzekerheden van circa € 688.000,- de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. De rapporteringstolerantie voor zowel elke fout als elke onzekerheid is door uw raad vastgesteld op € 25.000,-.

In onze conclusie (par. 8.1) geven wij in een tabel specifiek weer welke bevindingen qua omvang boven de door u gestelde grenzen uitgaan.

3 UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES

3.1 Stand van zaken interne controle en rechtmatigheidsbeheer

Bij de controle beoordelen wij de maatregelen van interne beheersing die relevant zijn om te komen tot een getrouwe jaarrekening. Op basis van onze controle zijn wij van oordeel dat in algemene zin de administratieve organisatie en interne beheersing op toereikende wijze is opgezet en dat hiermee de basis aanwezig is voor een adequate informatievoorziening. Wij hebben tijdens onze controle in 2018 geen fundamentele tekortkomingen geconstateerd die een belangrijk effect hebben op de jaarrekening 2018.

3.2 Ontwikkelingen en verbeteringen (administratieve) organisatie

Onze algemene indruk van ons onderzoek is dat de interne beheersing van de gemeente Terschelling met betrekking tot de betrouwbaarheid van de administraties toereikend is. Het financieel beheer voldoet aan de redelijkerwijs daaraan te stellen eisen en de financiële administratie is goed bijgewerkt.

4 SOCIAAL DOMEIN

4.1 Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn de taken van de gemeente binnen het sociaal domein (decentralisatie AWBZ-begeleiding, Jeugdzorg en Participatiewet) uitgebreid. Uw gemeente werd verantwoordelijk voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning, en dat raakt alle leefgebieden van de inwoners: zorg, welzijn, schuldhulpverlening, werk, onderwijs, opvoedingsondersteuning en inkomensondersteuning. De taakoverdracht vanuit het rijk vond plaats met een gelijktijdige vermindering van de beschikbare budgetten. En dat zonder vermindering van het aantal klanten, althans in eerste aanleg, voor de verschillende taken op het sociaal domein.

De invoering in de eerste jaren verliep traag en met grote horten en stoten. Debet daaraan waren, voor een groot deel, de invoeringsproblemen die zorgverleners en andere ketenpartners hadden. Vanwege de specifieke aspecten en de aanloopproblemen die de gemeente, weliswaar minder, maar nog steeds ondervindt, gaan wij in deze paragraaf apart in op het sociaal domein.

4.2 Uitvoering en verantwoording door de sociale dienst

De gehele zgn. backoffice van het sociaal domein wordt uitgevoerd door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân (de Dienst).

Tot het takenpakket hoort het sociale domein in brede zin: de Participatiewet (met name de oude Wsw), de inkomensvoorzieningen (bijstand, Bbz, loaw, loaz), financiële vangnetregelingen (de bijzondere bijstand), de Jeugdwet (voorzieningen in natura en Pgb's) en de Wmo (huishoudelijke hulp, Pgb's, materiele voorzieningen).

De Dienst heeft zich op 22 februari 2019 richting de deelnemers in de GR verantwoord met concept-jaarcijfers. In de jaarstukken geeft de Dienst zelf weer dat het voorlopige cijfers zijn, dat er nog geen accountantscontrole heeft plaatsgevonden en dat er derhalve aan de stukken geen zekerheid kan worden ontleend.

Van één onderdeel, de inkomensvoorzieningen (de Buig en de bijzondere bijstand zelfstandigen), is de accountant met zijn controle ver gevorderd. Voor deze regelingen, die verantwoord worden via de SiSa-bijlage van de dienst, wordt een goedkeurende verklaring verwacht.

De planning van de Dienst is om haar eigen verantwoordingsproces aan het bestuur eind juni af te ronden en de definitieve jaarstukken begin juli 2019 toe te sturen aan de deelnemende gemeenten. Op grond van de Wgr (wet op de gemeenschappelijke regelingen) zou dit voor 15 april volgend op het verslagjaar moeten gebeuren. Het mag duidelijk zijn dat aan deze termijn hier door de Dienst niet wordt voldaan, overigens voor het derde opeenvolgende jaar.

4.3 Betrokkenheid ministerie van Binnenlandse Zaken

Het ministerie van BZK heeft in 2017 en 2018 initiatieven ondernomen om te bezien hoe de problemen in het sociaal domein op het terrein van verantwoording en controle kunnen worden aangepakt. Na inventarisatie en onderzoek heeft BZK alle gemeenten met een niet goedkeurende verklaring op het aspect sociaal domein een brief gestuurd waarin nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor de situatie.

Daarnaast zijn de gemeenten in regio's waar –in doorsnee- het accountantsoordeel niet positief is, uitgenodigd voor 'Ronde Tafelbijeenkomsten' om de specifieke problematiek en de beste (lokale) aanpak te bespreken. Er zijn in 2018 twee bijeenkomsten (in het voorjaar en in het najaar) gehouden, waarbij naast de Friese gemeenten ook enkele grote zorginstellingen en de Dienst aanwezig waren. In dit overleg hebben de toezichthouders een pleidooi gedaan voor een actieve betrokkenheid van alle partijen, gericht op het onderkennen en oplossen van de feitelijke problemen.

4.4 Gevolgen voor onze oordeelsvorming

Het ontbreken van definitieve jaarcijfers van de Dienst heeft ook gevolgen voor ons oordeel. Omdat de dienst meerdere taken voor de gemeente uitvoert en wij daarbij – grofweg - wel een onderscheid kunnen maken in de onzekerheden die wij onderkennen, behandelen wij enkele onderdelen apart.

De inkomensvoorzieningen (BUIG)

Zoals al weergegeven zijn de inkomensvoorzieningen die worden verantwoord via de SiSa-tabel van de Dienst gecontroleerd en wordt een goedkeurende controleverklaring verwacht; wij volgen dit oordeel.

Persoonsgebonden budgetten

Een deel van de Wmo- en Jeugdzorg wordt verstrekt in de vorm van persoonsgebonden budgetten (Pgb's).

Deze Pgb's (in totaal voor Jeugdzorg en Wmo € 166.000,-) worden namens de gemeente door de Dienst toegekend, maar het administratieve beheer wordt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verzorgd. En de SVB had ook in 2018 nog steeds problemen met het afronden van haar administratie en het afleggen van verantwoording daarover. Bij de op 15 maart jl. gepresenteerde Verantwoording Jeugdwet 2018 en Verantwoording Wmo 2018 (beide algemene verantwoordingen van de SVB, dus niet met detailgegevens per gemeente) heeft de auditdienst van de SVB een controleverklaring met beperking afgegeven. Er werd wel flink minder fouten geconstateerd, maar de omvang was blijikbaar nog steeds aanzienlijk. In de zgn. projectiebrief werd het foutenpercentage voor Terschelling door de SVB geraamd op 8%.

Bij onze oordeelsvorming nemen wij het oordeel van de Auditdienst van de SVB over, samen met het door de SVB geraamde fouten-% (8% van € 166.000, dus € 13.000).

Maatschappelijke opvang en jeugdzorg via zorgverleners

De ervaring die gemeenten en zorgverleners de afgelopen twee jaar in het sociaal domein hebben opgedaan bij de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet, laat – in algemene zin – zien dat er geleidelijk een betere, beheerster uitvoering is dan in de eerste jaren van invoering. Zorgverleners zijn beter in staat zich te verantwoorden, doen dat tijdiger en krijgen – door de bank genomen – meer positievere controleverklaringen. Maar het is lastig dit beeld naar de uitvoering bij de Dienst te vertalen, omdat bij de Dienst de definitieve cijfers en de controleverklaring nog niet beschikbaar zijn.

Resultaatfinanciering Jeugdzorg

Daarbij speelt ook een rol dat vanaf begin 2018 er voor de jeugdhulp een andere bekostigingssystematiek geldt, een op basis van bereikte resultaten. Het invoeren van deze systematiek bleek lastiger dan verwacht en met name het stellen van duidelijke kaders bij het begrip 'resultaat' riep vragen op. Zodanig dat de Dienst eind februari bij haar concept-jaarrekening aangaf dat de cijfers Jeugdzorg nog aangepast zouden worden; gevolgd door een bericht begin april dat het Sociaal Domein Friesland (de uitvoerder van de jeugdzorg) voorlopig niet lukt betrouwbare cijfers aan te leveren. Met name de zogenaamde 'onderhanden werkpositie' (waarbij heel concreet moet worden bepaald wanneer er in een zorgtraject sprake is van resultaat) blijkt voor de zorgverleners zeer lastig te bepalen. De Dienst meldt daarom dat ze de herziene, definitieve cijfers pas aanlevert bij de definitieve jaarstukken eind juni.

Als wij deze berichten van de Dienst combineren met het gegeven dat de accountant van de Dienst de laatste jaren niet heeft kunnen komen tot een goedkeurend oordeel, dan concluderen we dat wij ook dit jaar de lasten van de Dienst voor Wmo en Jeugdzorg als onzeker moeten aanmerken in het kader van ons oordeel.

4.5 Samenvatting fouten en onzekerheden en analyse

Voor de helderheid de concrete financiële gegevens van de Dienst voor Terschelling en ons oordeel daarbij;

- Inkomensvoorzieningen (Buig en Bbz)	€ 430.000	juist
- Pgb's (jeugdzorg en Wmo)	€ 188.000	8% fout
- Sociaal domein nieuw (Wmo en Jeugdzorg)	€ 1.054.000	100% onzeker

5 UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

5.1 Algemeen

De controle van de jaarrekening heeft eind april 2019 plaatsgevonden. De kwaliteit van de ter controle aangeboden concept jaarrekening 2018 was goed, waardoor de controle efficiënt kon verlopen. Daarin waren, zoals hiervoor weergegeven, de conceptcijfers van de sociale dienst van medio februari verwerkt.

In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2018. Bij onze controle hebben wij de volledige medewerking ontvangen van uw medewerkers, dank daarvoor.

5.2 Begrotingsrechtmatigheid

Voor de rechtmatigheidscontrole gaan wij onder meer na of de financiële beheers handelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde programmabegroting. Daarbij gebruiken wij zowel de budgetspelregels die u, via de financiële verordening ex art 212, met het college heeft afgesproken, als ook de rechtmatigheidscriteria die de commissie BBV heeft vastgelegd.

Uit het jaarverslag 2018 blijkt dat er bij vijf programma's op de lasten een overschrijding heeft plaatsgevonden. Omdat de overschrijdingen uitgaan boven de door u gestelde rapporteringsgrens van € 25.000,-, presenteren wij ze hieronder.

Omschrijving programma	overschrijding van de lasten
0. Burger en ondersteuning	€ 173.000,-
4. Onderwijs	€ 146.000,-
6. Sociaal domein	€ 40.000,-
7. Volksgezondheid en milieu	€ 364.000,-
8. VHROSV	€ 364.000,-

Het college heeft in de rekening de overschrijdingen op de lasten geanalyseerd op rechtmatigheid en de overschrijdingen op de investeringskredieten beoordeeld en waar nodig toegelicht (zie blz. 31-33 van de rekening). Wij kunnen ons vinden in de analyses en de opgenomen toelichting; de verantwoorde overschrijdingen van de lasten zijn weliswaar in formele zin onrechtmatig, maar hoeven niet meegewogen te worden bij ons rechtmatigheidsoordeel.

Toelichting op verschillen per taakveld

Het college geeft in de toelichting op de programmaverantwoording bij elk programma, per taakveld, een nadere toelichting op de belangrijkste verschillen tussen begroting en werkelijkheid (bij afwijkingen meer dan € 10.000,-). Naast een financiële analyse van de overschrijding wordt ook de aard en reden van de overschrijdingen op productniveau toegelicht. Korthedshalve verwijzen wij naar het jaarverslag en de daarin opgenomen analyses.

Reserve budgetoverheveling

Voor een aantal in 2018 niet of deels bestede budgetten, waarvan het college het van belang acht dat de besteding wel plaatsvindt, wordt u via de in 2014 ingevoerde reserve budgetoverheveling gevraagd in te stemmen met het overhevelen van een 11-tal budgetten (in totaal € 461.000,-) van 2018 naar 2019.

Dat is aanzienlijk meer dan de budgetten die eind 2017 werden overgeheveld naar 2018 (5 budgetten voor een totaal van € 109.000,-), overigens zijn deze budgetten in het boekjaar wel afgesloten.

Naar onze mening wordt u in de huidige opzet van de rekening specifiek geïnformeerd over de budget-realiserings bij de gemeente. Bij het vaststellen van de jaarrekening worden, naast de genoemde specifieke voorstellen, alle overige overschrijdingen en eventueel daarmee samenhangende onttrekkingen uit reserves door de raad geautoriseerd.

Wij zijn er bij het vormen van ons rechtmatigheidsoordeel van uitgegaan dat u conform besluit.

5.3 Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede van de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2018 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld. Wij hebben geconstateerd dat er geen achterstanden zijn in de financiële administratie. Balansposten, inclusief memoriaalboekingen, zijn in het algemeen onderbouwd met onderliggende specificaties.

Afbouw van de flexibele schil

De gemeente gebruikt voor het vervullen van de functies in de organisatie zowel personeel in eigen loondienst, maar ook medewerkers die ingehuurd worden. Bijlage 6, overzicht loonkosten geeft een goed beeld van de verhoudingen hierbij: op een totaal aan loonkosten van ca € 5,5 mln. werd ca € 2,0 mln. ingehuurd; dus ruim een-derde van de organisatie werd ingehuurd.

Deze zgn. flexibele schil was een bewuste keuze: in 2010 werd besloten tot een vacaturestop en het uitsluitend op tijdelijke basis en uitsluitend bij noodzakelijkheid invullen van vacatureruimte. Dit beleid is in 2018 herzien: medewerkers die naar verwachting hun functie voor langere tijd gaan vervullen, wordt weer een directe arbeidsovereenkomst met de gemeente aangeboden.

Overeenkomst met BAN Personeelsdiensten

De medewerkers in deze flexibele schil worden via diverse organisatie ingehuurd, maar de belangrijkste partner hierbij is BAN Personeelsdiensten. Van deze organisatie wordt bijna de helft (voor € 835.000) van de ingehuurde medewerkers betrokken.

De oorspronkelijke overeenkomst met de BAN is uit 1998, is afgesloten voor de duur van 3 jaar en is vervolgens jaarlijks stilzwijgend verlengd. Gelet op de inkoop- en aanbestedingsregels 2015 van de gemeente moet deze dienstverlening periodiek worden aanbesteed. Wij hebben begrepen dat de BAN bewust is gekozen vanwege haar specifieke dienstverlening, zeker in Noord-Nederland. Maar ook dan is het nodig om deze overwegingen periodiek te herijken en weer bewust te laten vastleggen (het college heeft afwijkingsbevoegdheid, mits gemotiveerd vastgelegd).

Tot medio 2016 bestond de zgn. IIB-dienstenrichtlijn, op basis waarvan tot hogere grenzen vrijstelling bestond voor het Europees aanbesteden van personeelsdiensten. Echter, met de nu geldende vereenvoudigde regeling 'voor sociale en andere specifieke diensten' is het beroep op vrijstelling nog alleen voor specifieke diensten mogelijk.

Omdat het niet hernieuwd aanbesteden van deze diensten niet in overeenstemming is met de genoemde inkoop- en aanbestedingsregels hebben wij dit meegewogen bij ons oordeel over de rechtmatigheid en vermeld in de controleverklaring bij de rekening.

Wij hebben er kennis van genomen dat het beleid rondom de flexibele schil afgelopen jaar is aangepast: de flexibele inhuur wordt zo spoedig mogelijk afgebouwd en streven is om inhuur alleen nog in de proeftijd te laten plaatsvinden. Omdat inhuur altijd in zekere mate zal plaatsvinden dringen wij erop aan om te laten beoordelen hoe in dit proces de gemeentelijke en Europese inkoop- en aanbestedingsregels in acht te nemen

5.4 Opmerkingen jaarverslaggeving

5.4.1 Algemeen

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2018 van de gemeente Terschelling in voldoende mate voldoet aan de bepalingen zoals opgenomen in het BBV.

De toepassing van de BBV is de laatste jaren, mede door meerdere nieuwe richtlijnen van de commissie BBV, in beweging. Dat heeft ook zijn invloed op de rekening van Terschelling. Zo zijn in 2017 diverse kengetallen (in de paragraaf Weerstandsvermogen) en indicatoren opgenomen, en is de overhead op een andere wijze toegerekend; dit jaar is het overzicht naar taakvelden (bijlage 10) opgenomen. Op onderdelen (grondexploitaties, zie par. 5.4.6) kunnen nog stappen worden gezet.

In de systematiek van het BBV wordt in de gemeentelijke jaarverslaggeving aan het (meer) inhoudelijk (jaar)verslag, de programmaverantwoording en de paragrafen, een meer centrale rol toebedeeld dan aan de jaarrekening. Wij kunnen ons voorstellen dat u de onderdelen in uw jaarrekening eveneens in deze volgorde gaat presenteren.

5.4.2 Programmarekening en informatiewaarde

De gemeente heeft haar begroting en rekening de afgelopen jaren op een aantal onderdelen ontwikkeld, niet alleen onder invloed van het BBV, maar ook om de gebruiker ervan op een goede wijze te informeren en te ondersteunen bij het vormen van een mening over de behaalde beleidsdoelen en de financiële positie. Wij noemen:

- Het verder ontwikkelen van de indeling en verantwoording op programma-niveau (met daaronder de taakvelden).
- Het opnemen van een analyse op de begrotingsrechtmatigheid.
- Het geven van afzonderlijke informatie over de verbonden partijen.

Wij zijn van mening dat, met inachtneming van de huidige inrichting van de jaarrekening, de rekening een voldoende inzicht geeft in het over 2018 gerealiseerde resultaat en de financiële positie per 31 december 2018. Tevens wordt duidelijk inzicht gegeven in de over- en onderschrijdingen die ten opzichte van de door de raad goedgekeurde programmabegroting hebben plaatsgevonden. In de toelichting op de rekening is het resultaat nader geanalyseerd, waarbij per product is aangegeven wat de verschillen zijn met de geraamde baten en lasten.

5.4.3 Rekening van baten en lasten

Het resultaat over 2018, na de verwerking van dekking uit de reserves, bedraagt € 130.000,- (negatief) ten opzichte van een (bijgestelde) begroot resultaat van € 530.000,- (negatief). Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren.

	Begroting	realisatie	afwijking
Resultaat voor bestemming	- 1.063.000	- 288.000	775.000
Saldo mutatie reserves	533.000	158.000	- 375.000
Resultaat na bestemming	- 530.000	- 130.000	400.000

Zoals al in paragraaf 4.3 weergegeven, worden de budgetverschillen in de rekening goed toegelicht. Verder wordt in de inleiding van de jaarrekening het resultaat ten opzichte van de begroting geanalyseerd: er worden heldere, adequate toelichtingen gegeven op alle belangrijke verschillen en de belangrijkste incidentele baten en lasten worden apart gepresenteerd.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting voor gemeenten (en andere decentrale overheden) ingevoerd. Deze belastingplicht dient ertoe een gelijk speelveld te creëren ten opzichte van private ondernemingen. Verschillende economische activiteiten waarmee de gemeente in concurrentie treedt of kan treden kunnen onder de belastingplicht vallen. De vennootschapsbelasting vormt een kostenpost en het is daarom van groot belang dat gemeenten hun organisatie optimaliseren om het nadelige effect zo beperkt mogelijk te houden.

In het najaar van 2018 heeft het fiscaal adviesbureau zijn inventarisatie van de vennootschapsbelasting afgerond. In het onderzoek zijn een zestal gemeentelijke activiteiten specifiek bekeken; de conclusie van de fiscalisten is dat, gelet op de aard en omvang van de verschillende activiteiten, geen van deze op dat moment een belaste activiteit vormt. En is in aansluiting daarop over 2016 een zogenaamde nihil-aangifte gedaan. Voor de aangifte 2017 is er uitstel aangevraagd tot september 2019.

5.4.4 Balans en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt ultimo 2018, inclusief het rekeningssaldo 2018, in totaal € 8,6 miljoen. Hiervan heeft € 4,8 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie samengevat.

(in € 1.000)	2018	2017	2016
Algemene reserve	3.879	3.841	3.496
Bestemmingsreserves	4.823	5.008	5.728
Saldo rekening	- 130	- 2	386
Totaal vermogen	8.572	8.860	9.610

Risicoanalyse

De omvang van de algemene reserve kan uiteraard niet los worden gezien van de risico's. Daarvoor wordt in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing stelselmatig een analyse gemaakt van het vermogen en de risico's (voor zover niet in bedragen gewaardeerd en opgenomen in de balans) waarmee de gemeente mogelijk te maken krijgt.

Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen en risico's is in november 2015, met het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen 2016 - 2020 opnieuw vastgelegd. Dat is de basis voor de heldere weergave van de belangrijkste risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen. Deze presentatie kan nog aan informatiewaarde winnen door het opnemen van indicatoren voor de kans dat het risico zich voordoet, de mogelijke financiële (of andere) gevolgen, en de termijn waarin het risico werkelijkheid kan worden.

Terugkoop oude Campus

In augustus 2011 is de campus van het Maritiem Instituut overgedragen aan Woningstichting De Veste. Bij die transactie zijn een aantal afspraken gemaakt, waaronder de mogelijke terugkoop van het pand zodra de nieuwe Campus gerealiseerd zou zijn. De Veste gaf begin 2017 aan geen interesse te hebben in het oude campuscomplex. Het eind 2017 teruggekochte pand staat onder de voorraden opgenomen tegen de 'terugkoopwaarde' van € 2,9 mln.

Reeds voorafgaande aan de terugkoop heeft het college plannen ontwikkeld tot verkoop van het oude campuscomplex. Om daar, na de verwerving, ook concreet actie in te ondernemen is een bureau in de hand genomen dat de verkoop in de vorm van een openbare aanbesteding zal begeleiden. Daarnaast bestaat er interesse van enkele maatschappelijke organisaties om het pand in gebruik te nemen. Om een goede inschatting te hebben van de marktpositie van een dergelijk, redelijk bijzonder object is het complex in de zomer 2018 getaxeerd. De taxaties laten zien dat de huidige boekwaarde (die geen relatie met de marktwaarde, maar met historische afspraken uit 2011) de actuele waarde redelijk weerspiegelt; maar ook dat de uiteindelijke waarde sterk afhangt van de bestemming en doel dat uiteindelijk aan het complex gegeven wordt.

5.4.5 Reserves en voorzieningen

Het uitgangspunt van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) is dat alle baten en lasten worden verantwoord in het resultaat. Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen zijn derhalve onder het regime van de BBV niet meer toegestaan, tenzij natuurlijk de raad de mutaties heeft goedgekeurd en deze in de begroting zijn verwerkt. Hierop zijn wel uitzonderingen, namelijk niet-materiële bedragen met betrekking tot open-einde-regelingen, zoals de Wmo. Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat de mutaties in alle reserves zijn goedgekeurd door de raad.

5.4.6 Grondexploitaties

Veranderende regelgeving

De commissie BBV heeft, mede in verband met de invoering van de vennootschapsbelasting, de verslaggevingsregels voor grondexploitaties 2016 aanzienlijk aangepast. En de commissie heeft aangekondigd dit jaar de notitie grondexploitatie opnieuw te herzien.

In de huidige regels zijn een aantal aspecten opgenomen die voor Terschelling van belang zijn, mede omdat ze niet of maar ten dele worden nagekomen:

- een grondexploitatie wordt ingesteld bij raadsbesluit;
- de duur van een grondexploitatie wordt maximaal 10 jaar;
- jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd en de raad wordt daarover apart geïnformeerd.

Wij adviseren u om, zodra de herziene BBV-notitie grondexploitatie beschikbaar is, de huidige praktijk aan de nieuwe regels te toetsen en te bezien, als dat nodig is, hoe e.e.a. in overeenstemming te brengen.

Invloed BBV-regelgeving

Het aantal exploitaties bij Terschelling is beperkt. Onder het onderhanden werk worden een viertal exploitaties verantwoord, waarvan er momenteel één, West-Aletalaan fase 4, een actieve grondexploitatie is. De nadere regelgeving leidt ertoe dat er kritisch gekeken moet worden naar de rubricering van de overige posten.

Naar ons idee kan de nieuwe regelgeving ook invloed hebben op de beoordeling van de andere posten. Wij behandelen ze kort:

- Dellewal is nu nog meer een grondpositie en geen exploitatie (zie verder hierna).
- De KLU-locatie kan, nu in 2016 de opstallen gesloopt zijn, aangemerkt worden als grondexploitatie, maar dan dient er als zodanig een raadsbesluit en een feitelijk exploitatieopzet beschikbaar te zijn (BBV voorwaarde). Deze zijn er nog niet.
- West Aleta fase 3: komt op termijn tot ontwikkeling, maar pas nadat andere locaties (KLU, inbreidingslocaties) gerealiseerd zijn. Tot die tijd lijkt dit meer op een grondpositie dan een grondexploitatie.

Wij geven in overweging om de rubricering van de grondexploitaties te beoordelen als er toch gekeken wordt naar de exploitatie vanwege de veranderende BBV-regelgeving (zie hiervoor).

Plannen voor Dellewal

Sinds december 2003 is de gemeente eigenaar van de grond waar voorheen de dancing Dellewal stond. Het grond is opgenomen onder de grondexploitaties, en heeft een boekwaarde van € 2,2 miljoen.

Na jaren van vertraging is er in 2017 verdere uitwerking gegeven aan scenario's voor de ontwikkeling van Dellewal. De ontwikkelde plannen en initiatieven zijn in het boekjaar gepresenteerd aan de raad en hebben in december geleid tot de keuze voor de bouw van een 13-tal appartementen. De ontwikkelde varianten zijn in 2017 door een adviesbureau beoordeeld, onder meer op financiële haalbaarheid. Aan de uitwerking van de gekozen variant wordt op dit moment invulling gegeven door de ontwikkeling van een nieuw bestemmingsplan (voor het gehele Dellewal-terrein), dat naar verwachting voor de zomer 2019 aan de raad kan worden voorgelegd.

Dat is ook een goed moment om ook de formele aspecten voor een grondexploitatie (het aanwijzen door de raad als zodanig, opstellen van een exploitatie, planning etc.) feitelijk in te vullen.

6 SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

6.1 Algemeen

Een belangrijk deel van de ontvangen specifieke subsidies en uitkeringen van het rijk en van de provincie Friesland worden gepresenteerd in bijlage van de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel (SiSa: single information en single audit) voorgeschreven. De controle van deze bijlage is, conform de specifieke aanwijzingen ter zake van het rijk, door ons betrokken in de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeente.

Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapportagenormen dan de rapporteringstolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening.

6.2 Te verantwoorden regelingen

Door de Rijksoverheid, het ministerie van BZK, is weergegeven dat de gemeente zich over zes regelingen via de SiSa-systematiek moest verantwoorden. Met deze aanwijzingen in de hand zijn door de gemeente gegevens verzameld en de betreffende bijlage ingevuld.

6.3 Rapport van bevindingen

Wij hebben bij onze controle geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstoleranties overschrijden. Daarnaast zijn naar onze mening de in de SiSa-bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport gevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

7 OVERIGE BEVINDINGEN EN ACTUALITEITEN

7.1 Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

De wetgever heeft het verstandig geacht dat gemeenten, naast de controle op de financiële gegevens, de toets op de rechtmatigheid en de rekenkameronderzoeken, periodiek ook onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van haar functioneren. Het belang blijkt er uit de verankering in artikel 213a van de gemeentewet.

Momenteel geeft de gemeente, naar eigen zeggen, hieraan geen expliciete invulling. En in formele zin is dat waar: er is door uw raad geen nadere uitwerking hieraan gegeven of kader neergezet in bijv. de financiële of de controleverordening. Er vinden ook geen feitelijke onderzoeken plaats met het specifieke doel of etiket 'doelmatigheid' of 'doeltreffendheid'.

Toch vinden elk jaar onderzoeken en ontwikkelingen plaats die weliswaar primair een ander doel hebben, maar zeker mede doelmatigheid of doeltreffendheid raken. Wij adviseren u hiervan gebruik te maken bij het ontwikkelen van een planmatige aanpak voor doelmatigheids- en doeltreffendheidsinitiatieven en zo op een praktische wijze het college invulling te laten geven aan de wettelijke norm.

7.2 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Met ingang van 2013 geldt voor topinkomens een meer dwingende regelgeving: de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Deze regelgeving verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 100 procent van het ministersalaris en dwingt af dat de bezoldiging van topfunctionarissen wordt gepubliceerd.

Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening, daarvoor worden gedetailleerde gegevens gevraagd; wij moeten er in onze controleverklaring een apart oordeel over geven. Door de gemeente wordt, zowel qua bezoldiging als publicatie, voldaan aan de specifieke regels.

7.3 Fraude

De accountant is wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudes te melden aan het bestuur. De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw management overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen.

Van het college hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de interim-controle en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen, memoriaalboekingen en schattingen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie. Wij hebben hierbij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

7.4 Automatisering

De controle van de jaarrekening is niet primair gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen.

Maar wij maken bij onze controle wel gebruik van de verantwoordings- en controlesystematiek ENSIA; het gezamenlijk project van enkele ministeries, de VNG en gemeenten met als doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Over de resultaten van de Ensia Audit 2017 bent u in september via een raads-memo geïnformeerd. De collegeverklaring over 2017, getoetst door een EDP-auditor, gaf weer dat de gemeente voldeed aan de onderzochte Ensia-normen en dat voor de uitzonderingen verbeterplannen zijn opgesteld.

De gemeente werkt voor haar ICT-beleid samen vanuit de GR de Waddeneilanden en heeft, samen met de overige eilanden, voor de uitvoering aansluiting gezocht bij SSC (het Shared Service-Centrum Leeuwarden). Samen met SSC wordt door de gemeente op praktische wijze invulling gegeven aan haar informatieveiligheidsbeleid en de eisen die vanuit de BIG worden gesteld; deze eisen worden de komende jaren verder ontwikkeld en de ambitie is om de interne ICT-maatregelen daarmee in de pas te laten lopen.

De Ensis-zelftoetsen 2018, de verantwoording daarover en de audit daarop waren ten tijde van onze controle in een afrondende fase.

7.5 Rechtmatigheidsverklaring

De Rijksoverheid ontwikkelt momenteel wetgeving die de rechtmatigheidsverklaring, die wij nu nog als onderdeel van de controleverklaring afgeven, als verantwoordelijkheid neerlegt bij het college van burgemeester en wethouders.

Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording zal, zo verwacht het Rijk, 'de politieke aanspreekbaarheid' van het college vergroten.

Men verwacht ook een kwaliteitsverhogend effect op de juridische en financiële bedrijfsvoering bij gemeenten en er wordt ingeschat dat de discussie over de rechtmatigheid van de uitgaven voortaan eerder en scherper wordt gevoerd tussen college en raad en minder met de accountant.

De methodiek van een rechtmatigheidsverantwoording wordt gedragen door de VNG en de werkwijze sluit aan bij die van de Rijksoverheid, waar de minister in de zogenaamde bedrijfsvoeringparagraaf ook een verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. De accountant hoeft straks geen rechtmatigheidsverklaring meer af te geven; wel wordt hij nog gevraagd om aan te geven of de rechtmatigheidsverklaring van het college getrouw is. In die zin blijft de accountant over de schouder van het college meekijken.

Momenteel wordt er aan uitwerking gewerkt door de commissie BBV en naar verwachting presenteert ze komend najaar de eerste voorstellen die concreet uitwerking geven aan de ideeën. Daartoe wordt een wijziging van de Gemeentewet en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden voorzien en een (grotendeels) nieuwe Kadernota rechtmatigheid.

8 CONCLUSIE

8.1 Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen op grond van de controle

De controle heeft primair tot doel een oordeel te geven over getrouwheid en rechtmatigheid. Hierna zijn de relevante bevindingen ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid opgenomen, voor zover die niet hebben geleid tot aanpassing van de jaarrekening en die afzonderlijk groter zijn dan de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het controleprotocol 2010.

t.a.v. de getrouwheid:

- geconstateerde niet gecorrigeerde fouten:
 - onjuiste besteding Pgb-gelden
- gebleken onzekerheden:
 - onzekerheid omtrent de juiste en volledige verantwoording kosten Jeugd-Wmo

t.a.v. de rechtmatigheid:

- geconstateerde rechtmatigheidsfouten:
 - onrechtmatige besteding Pgb-gelden
 - niet aanbesteding inhuur medewerkers
 - gebleken onzekerheden:
 - onzekerheid omtrent de rechtmatige besteding kosten Jeugd en Wmo
-

De totale omvang van de bevindingen gaan uit boven de geldende tolerantiegrenzen (zie par. 2.3) voor het opnemen van een beperking in de controleverklaring; de bevindingen zijn niet zo groot dat wij op grond van de geldende grenzen geen oordeel kunnen geven. Deze beperking hebben wij tot uitdrukking gebracht in de controleverklaring die in de jaarrekening is opgenomen.

8.2 Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2018 van de gemeente Terschelling (met een verwijzing naar de paragraaf in dit rapport):

- actualiseer het normenkader (2.1)
- besteed de inhuur van medewerkers opnieuw aan en let daarbij op de geldende aanbestedingsregels (5.3);
- stem, zodra de herziene BBV-notitie grondexploitatie beschikbaar is, de huidige praktijk rondom grondexploitaties aan op de nieuwe regels (5.4.6)
- kijk kritisch naar het kwalificeren van gronden in of onderhanden werk of voorraad grond (5.4.6);
- presenteer voor Dellewal naast een bestemmingsplan ook een uitgewerkte grondexploitatie (5.4.6);
- ontwikkel een praktische, planmatige aanpak voor doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken (7.1);
- ga na welke stappen nodig zijn om te komen tot een goede borging van de rechtmatigheidsverklaring van het college in 2021 (7.5).

8.3 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2018 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze accountantsverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Beperking
De rechtmatigheid	Beperking

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
IPA-ACON Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: tabel van fouten en onzekerheden SiSa-bijlage 2018

Bijlage: Tabel van fouten en onzekerheden SiSa-bijlage 2018

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2018				
 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties				
				
Berichtgeverinformatie				
Type overheidslaag:	gemeente			
Naam berichtgever:	Terschelling			
Berichtgevercode ¹ :	0093			
Rapportage-periode:	2018			
Controleverklaring				
Strekking controleverklaring rechtmatigheid	beperking			
Strekking controleverklaring getrouwheid	beperking			
Vindplaats				
Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina:	17			
Fouten en onzekerheden 2018				
nr	Specifieke uitkering	fout of onzekerheid	financiële omvang (in €)	toelichting
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)			geen opmerkingen
E27B	Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU V&V)			geen opmerkingen
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet - gemeentedeel 2018			geen opmerkingen
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet - totaal 2017			geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2018			geen opmerkingen
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) - totaal 2017			geen opmerkingen